

ILLUSTRISSIMO
NOBILISSIMO, FORTISSIMOQUE
V I R O
D. D. MARIAE-LUDOVICO
CAILLEBOT DE LA SALLE,
GENERALI REGIS EXERCITUM LEGATO,
PRIORI REGIÆ CUSTODIÆ
EQUITUM ARMATORUM
VICE-PRÆFECTO,
NECNON SUPERIORIS ET INFERIORIS MARCHIÆ
GUBERNATORI,

MÆCENATI OPTIMO,
HAS THESES IN GRATI ANIMI
ET OBSERVANTIÆ TESTIMONIUM

DICAT, VOVET, CONSECRAT

Obsequentissimus & humillimus servus
MARINUS-JACOBUS-CLARUS ROBERT

Q U Æ S T I O

MEDICO-CHIRURGICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE
discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis secundâ mensis
Martis, Anno Domini M. DCC. LVIII.

M. BERNARDO-NICOLAO BERTRAND, Doctore
Medico, Præfide.

Ad rarò celebranda Terebratio?

I.

APUT sublimior corporis pars, omnium maximè injuriis patet exter-
nis. Numquid illud præ summa gravitate, si ex eminentiori loco præ-
ceps ruat aliquis, in pavimenta fortius impingitur? Ipsum tamquam no-
bilibus, ac vitæ summè necessarium statim ictibus impetunt hostes insens,
Eidem comprimis molestus est, regulæ motu accelerato procidentis impe-
tus. Ter quatèrque felicem cui externa tantum læduntur! Pro varia enim
vulneris infligti natura, modò spiritus vini camphoratus, aqua calcis-vivæ,
aliæque ejus generis medicamenta, modò vel emplastrum glutinans, vel acus fila trahens;
aliàs scalpellum, unguentum digestivum, ac balsama vulneraria totum adimplent curationis
negotium. Quot verò & quanta eum miserrimè discruciant mala, qui in calvariam &
cerebrum totam percussione vim expertus est! His nimirum partibus vulneratis, sub-

A

4

oriuntur gravativus capitis dolor, febris, vertigines, copiosus bilis æruginosæ vomitus, visus & auditus, imò omnium sensuum hebetudo, sopor altus, deliria, convulsiones, profusioque sanguinis per nares, os & aures. Citiùs utique vel tardius succedit mors. Nequidquam quandoque, armaturæ superiùs expositæ subsidio, remittunt hæc graviora symptomata. Haud difficulter, ex probè perspectis illorum causis, percipitur majoris efficacitæ artificiorum necessitas. In calvariam utpote externa dum agit violentia, illa in infantulis mollior depressa, in adultis verò in frustula dissiliens undequaque forsitan à partibus vicinis exsoluta, cerebrum decidua comprimit, vel acuta duræ matri aculeos infigit, pungit illam ac dilacerat. Fissurâ leviori ejusdem factâ, effluit è vasculo sanguis qui contractâ ex stasi vi scepticâ destruit laminulas osseas, cranium inter & duram matrem nexus solvendo irrumpit & serpit, hanc ultimam exedit, eroditque substantiam cerebri pulposam. Sæpissime illæsis cranii ossibus, tota ex vehementiori concussione collabitur encephali moles; exinde pervertitur partium ejusdem fabrica, fluidi spiritalis fluxus intercipitur; vasa cruori ferendo dicata violantur, contentum effundunt sanguinem; intercurrent stagnatio humorum, compressio, suppuratio, gangræna, & lethifera cerebri exesio. In hisce calamitatibus summum sanitatis præsidium Medici plerique ac Chirurgi repetunt à Terebratione. Hanc autem rarò admovendam non precariò asseritur, si quid periculi secum semper trahat, locus terebrandus aliquando & haud innotescat, & terebram respuat, mitiora hanc curandi rationem antecellant artificia.

I I.

HÆC est apud Chirugos recepta Terebrationis admovendæ ratio. Probè firmato capite, cruciatim integumenta discinduntur, inque deoperto cranio trepanii perforantis ope imprimitur foraminulum; quo factò, educitur instrumentum; dein admovetur terebra mas, quam manû dextrâ circumagat Chirugus, sinistrâ & mento superiori habenulæ extremo impositis. Statim ac impressum est vestigium, educitur è modiolis cavo clavus, atque immissa denuo corona providè contorquetur, donec vacillare orbiculus osseus cæperit. Hæc dum peraguntur, identidem scopularum, vel dentiscalpium beneficio scobs everritur, & exploratur an in circuli fundo cæruleus appareat color, viciniorem duram matrem indicans. Ut pars excisa eximatur, Veſte elevatorio utuntur Chirugi. Periculofam verè dixeris hanc operationem, in qua pericranium ossa contegens dilaceratur, dura mater firmiter calvariæ adhærescens ab ea diducitur, & læditur inter terebrandum, modiolò non temperatâ manu circumactò. Lacescit etiam hæc membrana, convelluntur propagines ipsius venosus sinus efformantes, proindeque sanguini ad cor reducendo exitialis infertur remora. Aliunde nemo nescit quàm nocivus capitis vulneribus aer (præsertim non probè temperatus) qui & in prima sub terebratione cranii apertura, & in aliis deligationibus mox dictas alluit partes. Vix ergò mirabitur quisque subnasci phlogosim, febres, spasmos, aliæque graviora symptomata, non statim à sensu reddito evanescantia. Nec unquam duritiem osseam adipiscitur callus foramen à terebra relictum adimplens, unde jugis metus ne denuo lædatur locus ille mollior, Interdum post vehementiorem capitis percussionem interna tantummodo violantur, nullâ extus apparente plagâ. Quis autem, dum obmutescit æger alto sopore detentus, atque quasi mortuus proſternitur, talem talémve cerebri tractum esse afflictum pronuntiabit? Non certior ex corporis callosi fibrarum decussatione instituitur diagnosi, infida imò aut nulla, si totum aut convellitur, aut resolvitur corpus. Quid

aliàs prodest læsum cognoscere locum? Cuicumque terebram admovere nefas. Sutura, quarum dentibus intertexta est dura mater & subjacent sanguiferi ductus majores, illam respuunt. Nullam antrorsum admittit pertusionem pars ossis bregmaticæ inferior; nonne citò lethifera nasceretur ex arteriæ hanc perreptantis rescissione hæmorrhagia? Non tutius terebratur prope supercilia frons; primùm namque apertum offertur Chirurgi operanti mucii promptuarium, nec-dum humori sub calvaria latitanti datur exitus. Qui ulterius temere modiolum premendo circumageret, crudelior esset, & sceleris reus. Quàm diris enim cruciatibus, dilaceratâ *Schneiderianâ* membranâ, torqueretur æger! Et, vix vitatâ morte, augetur periculum fistulæ perenni humoris stillicidio molestæ. Porro non constans est arteriarum decursus: quid mirum ergo in loco terebrando occurrere ramum quemdam majorem non prævisum? Nec ulla spes rescissum resiliendo inter partes vicinas recondendum, ab iisdem comprimendum, sicque clausum iri.

I I I.

MULTIFARIAM istu lapsive læduntur cranii ossa; franguntur videlicet & finduntur. In hac duplici læsionis specie ad mortem præcavendam haud semper necessaria requiritur terebratio. Non citius quidem illius ope eximenda ossis frustula, cum partibus vicinis adhuc coherrentia: sola sufficit illorum in pristinum statum reposicio. Sic vasa vi vitæ elongata, ex adversa parte sibi occurrentia insculantur & conferruminant partes ossæ ad se invicem disjunctas, sitque ab una ad alteram humorum progressus. Idem sit judicium ac de tibiæ fractura. Quis terebrandam hanc partem suaserit? Numquid ossium fragmenta, ab integumentis tantum non soluta, nisi comminuantur, inter se coalescunt? Si frustum calvariæ, inquit *Hæstherus* (a), in plaga casum facta omnino solutum, attamen integumentis adhuc inhercat, vulnus mox purgandum & frustum cranii nondum corruptum, in locum naturalem quamprimum reponendum, cuius suturis jungitur, vulnusque probe deligandum, ita haud rarò cum toto probe glutinatur. Unde *Celsus*, agens de cranii fractura, dixit quod: (b) *Plus in osse propugnaculi cerebrum habeat, quam habiturum fuit eo exciso.* Non minus sententiæ nostræ favent celeberrimorum Chirurgorum Observationes. Percelebris *Berengarius Carpenis*, refert absque terebræ adhibitione sanatum fuisse ægrum, quicranium fissum modiolò submittere pertinaciter recuſaverat; unde alia adhibuit auxilia, quorum ope, singulis diebus exeunte per rimam multo pure in summo nisu respiratorio, (c) *tandem Natura separavit totum os capitis à dura matre, usque ad superficiem ossis, in quantitate hostia parva: & sic dura mater carne teſta, & iste sanatus est.* Si *Foreſto* fides (d), multi quibus cranii ossa fissæ erant, discutientium usu ab omni mortis periculo liberabantur. Aſſerit *Laſſerius* (e) in cranii læsionibus plus præstitisse medicamenta quam ferrum. Fatemur tamen acumina ossium carnes vicinas vulnerantia, si adsint, forcipe incisoria auferenda esse. Quid tum? Parvus aderit hiatus, quem, omiſſa crudeliori Chirurgiâ, mox replebit caro in ambitu succrescens. Minutis foraminibus pertundenda esse fissæ cranii ossa suadet *Swietenius*: nos verò ad ferrum citò non deveniendum existi-mamus: nullum quippe ægro inde imminet periculum, modò fissuræ oræ è sede sua non dimoveantur, nec fortiori allisui ad se invicem contundantur, aut comprimantur. Citius enim vasa tantum disrupsa conſeſcunt, nec ut in fortiori compressione, aut collisui, ex vasis attritis, destruetive eſtunduntur humores, quandoque tamen medicaminum beneficio discutiendi. In omni verò fissæ fracturæ osse, ait *Celsus* (f), *proxi-mus antiquiores Medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderent. Sed multò melius est ante emplastra expirari, quæ calvaria causâ componuntur.* His attentè consideratis, à dolorifica cranii de-

(a) Cap. XIV.
§. XIV. tom. I.
pag. 143.

(b) De medicis
lib VIII. cap. IV.
pag. 149.

(c) Lib. de cran.
fract. c. XXXV.
pag. 250.

(d) Observat.
Medicinal. lib.
IX. Observat.
XXXII. tom. I.
pag. 364.
(e) *Ibid.*

(f) Cap. IV.
pag. 147.

adatione, inutilique deraſione abſtinebit ſe Chirurgus, mox initio ſollicitus de mitiori Curationis Methodo.

I V.

CRANIO illaſo, terebram non admovebat *Hippocrates*; verùm ex illius ævo ita in conſuetudinem abiit, ut multi tum in vehementiori cerebri commotione, tum in diuturnis capitis doloribus ipſam adhibuerint. An *divi Senis*, an Recentiorum opinioni fides? Neutri. Nam modus eſt in rebus. Haud facilè quidem concipitur Terebrationis auxilio ſedari poſſe diuturnos capitis dolores. An quia vaporibus cavum cranii opplentibus datur exitus? Neutiquam: ſolus quippe ſanguis, vel nimius copiâ, vel præ viſciditate congeſtus, moleſtos, vaſorum parietes diſtendendo, excitat cruciatus. Quæ in longioribus capitis affectibus rejicienda, hæc in graviori cerebri commotione diſtrahenda, ſi non prorsus omittenda, Operatio. In hac certè plùs faciunt, quàm ferrum, iterata largior ſanguinis detractio, fortior catharſis, ſacculique digerentes extus adhibiti: tunc enim in vaſa depleta cruori effuſo datur reſceſſus; blando loci calore, vulnerarii medicaminis particularum miſcelâ, continuâ vicinorum vaſorum arietatione, vi propriâ ita diluitur & reſolvitur jam concreſcens, ut ſubeundis tenuiſſimis bibularum venarum oſculis fiat idoneus. In quocumque demum cerebri loco hæreat ſtagnans ſanguis, modò ex majori arteria non effluat, hæc proficit curandi Methodus; nam ubique & vaſorum depletione, & humoris effuſi reſorptione tollitur cerebri compreſſio. Quis intra ejusdem ventriculos contenta pus, ſordes, aliudque fluidum, per foramen in oſſe frontis, aut bregmatis juxta futuram ſagittalem factum exitura eſſe ſperabit; quæve fortunâ illuc prorumpent ipſa ſuper duræ matris proceſſu cerebelli propugnaculo collecta? Non plùs levaminis à modiolò, quàm ex ſuperiùs traditâ curandi Methodo ſperandum, deſtructâ cerebri collapſi partium fabricâ. Ut ut ſit, non inficias ibimus nonnunquam in hoc caſu quidquam præſtare terebram. Rationem efflagitas? Hæc eſt, ni fallor; ſeriùs accerſitus eſt Medicus. Stillavit uberius ſanguis, crevit, nec ſtatim ſe diſſolvi patitur: vel jam in pus convertitur, ac cerebri corruptionem minatur: quocumque modo ergo educendus. Irrita hîc remedia præſtantiffima in cranii fracturis vel fiſſuris habentur. Quocirca obſervandum depreſſa oſſium fragmenta veſte elevatorio eſſe excitanda.

V.

CUIQUE compertum eſt, obijciunt Adverſarii, plurimos caput percuſſos terebrâ admotâ convulſiſſe, qui remotâ eâdem mortem cum vita commutaſſent. Hanc cum ſeliciori exitu quandoque admoveri ſatemur; at non inde arguitur propoſitionis noſtræ falſitas. Urque quæſtioni huic ſplendidior lux affundatur, non abs re erit paucis hîc perſtringere caſus, in quibus neceſſaria foret Operatio illa. 1°. Sæpius ita comminuuntur oſſa, ut iterum conſerruminari nequeant eorum fragmenta: quis autem non concipit ea citiùs eſſe auferenda, ne corruptis iſiſdem computreſcant vicinæ partes, atque idcirco æger in vitæ diſcrimen adducatur? 2°. Fiſſurarum oræ fortius attritæ, vel è ſede ſua dimoræ humores effundunt, qui in anguſto collecti morâ putreſcunt, diploem molliorem exedunt, attingunt duram matrem, & ipſas deſtrunt laminulas oſſeas. Illud ubi ex colore oſſis ſulcò, cineritio, nigròve pateſcit, da ut per foramen terebrâ impreſſum quantocyùs effluat ceſpitanus acerrimus liquor. 3°. Ita

7
contunditur cranium, ut conterantur illa, quibus connectitur ossibus pericranium, vascula. Rariores in illo cum sint venæ bibulæ, nec tam facile distendi se patiantur vasa ossæa, humore stagnante fortassis oppressa, brevi corrumpetur pars afflicta: pertundenda ergo adminis minutis foraminulis. 4°. Incassum adhibita fuere auxilia in quarta paragrapho recensita; non aufugit torpor, nec sensus, nec motus redeunt; jacet imò æger mortuo haud absimilis: protinus ad ferrum deveniat Chirurgus: nec tum plurimi referunt an innotescat locus, cui admovendus est modiolus; per primum enim foramen, si nihil liquidi erumpat, alia numero multa bonis ægri rebus institui posse Observatio confirmavit. Præterea satis est anceps experiri auxilium, quam nullum. (a) 5°. Post sextum vel septimum diem infestant saucium convulsio, febris, delirium, vertigines, oculorum caligo, dolor capitis acerbissimus. Exinde conjicere fas est sub cranio hæreere humorem, qui putrescens, membranas pungit, irritat, inflammat, & pessimè cerebrum afficit. Pus efformatum educendo, fac ut sedentur hæc graviora symptomata. Si instituta terebratione, super dura matre effusus tibi appareat sanguis rutilans, non ater, absit ut existimes te cunctatione nimia occidisse ægrum, quem sanandum accepisti. Vitalem hunc liquorem in ipsam duram meningis à calvaria diductione effundi certum est. Constat ergo nostræ sententiæ veritas.

(a) Cels. de Medic. lib. 11. cap. X. pag. 79.

Ergo raro celebranda Terebratio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Ludovicus Maria Solier.

M. Joannes-Nicolaus Milin.

M. Joannes Astruc, Salubris Consilii Regii Socius, Regis Poloniarum Augusti Secundi, Electoris Saxonie, dum viveret, Medicus Primarius & Professor Regius.

M. Henriens-Michael Missa.

M. Henriens-Jacobus Macquart.

M. Franciscus Méry.

M. Joannes-Baptista Haillé.

M. Theophilus de Borden, Eques, Nosocomii Regii & Militaris Baregiensis Medicus designatus.

M. Joannes-Baptista Dubois, Professor Regius Emeritus.

Proponerebat Parisiis MARINUS-JACOBUS-CLARUS ROBERT, Cadomenfis, Universitatis Cadomenfis Doctor, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theses Auctor, A. R. S. H. 1758, A SEXTA AD MERIDIEM.